

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE 2021/2025

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa všech škol a školských zařízení (dle rejstříku), pro které platí tato ŠPS:

Základní škola Opava, Mařádkova 15 – příspěvková organizace

Adresa a ředitelství školy: Základní škola Opava, Mařádkova 15, 746 01 Opava

Jméno a příjmení ředitele: Mgr. Monika Kamradková

Telefon na ředitele: 734 854 515

E-mail na ředitele: monika.kamradkova@zsmaradkova.cz

Školní preventivní strategie je zpracována v souladu s aktuální legislativou.

Pro vypracování Školní preventivní strategie byl použit **metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28 z 11. 1. 2012.**

1. Charakteristika školy a aktuální stav

1.1 Charakteristika

ZŠ Opava, Mařádkova 15 je úplnou školou s 9 postupnými ročníky, jež se nachází jednak v blízkosti tzv. „zelené zóny“ – Městské sady, Stříbrné jezero, jednak nedaleko centra. Škola má dvě oddělená samostatná pracoviště (ulice Mařádkova a ulice Krnovská).

Škola na ulici Mařádkova využívá tři budovy umístěné nad sebou. První dvě propojené budovy jsou určeny pro žáky prvního stupně. Za příznivého počasí mohou žáci trávit hlavní přestávku na terase. Družinové děti využívají k odpoledním hrátkám menší zahradu s hracími prvky. Třetí budova s přístavbou sportovní haly slouží žákům druhého stupně. Škola disponuje venkovním asfaltovým hřištěm, školní zahradou s menším svahem vhodným k lyžování.

Budovu na Krnovské ulici navštěvují žáci prvního i druhého stupně. Družinové děti tráví volný čas ve venkovním altánku. V září 2014 byla slavnostně otevřena školní zahrada, která slouží jako arboretum.

1.2 Popis aktuálního stavu vzhledem k rizikovým projevům chování

Školu navštěvují převážně žáci české národnosti, romská populace je zastoupena 10 %.

Každoročně dochází k pohybu žáků z důvodu stěhování rodin, v 5. ročníku odcházejí vesměs 2 – 3 žáci na osmileté gymnázium nebo do matematické třídy ZŠ Opava, Otická či do sportovní třídy ZŠ Opava, Englišova.

Převážná většina žáků jsou děti bydlící v nejbližším okolí školy, 6 % žáků dojíždí z odlehlejších částí Opavy nebo z blízkých vesnic. Naši školu navštěvují také děti z Dětského domova v Opavě a z Azylového domu na Rybářské ulici.

Celkový počet žáků je 517. Preventivní strategie je zaměřena na všechny žáky školy.

K rizikovým projevům chování patří: šikana a extrémní projevy agrese, záškoláctví, extrémně rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, rasismus a xenofobie, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, závislostní chování, spektrum poruch příjmu potravy a okruh poruch a problémů spojených se syndromem týraného a zanedbávaného dítěte.

V minulých školních letech jsme zjistili, že počet výskytu případu rizikového chování je nízký. Jsme si jisti, že se jedná o výsledek efektivní dlouhodobé primární prevence, která se vždy aktuálně přizpůsobuje potřebám žáků a školy samotné. V prostorách školy i na mimoškolních akcích nebylo zjištěno zneužívání návykových látek. Evidovali jsme ale více podezření na skryté záškoláctví. Tito žáci jsou pod dlouhodobým dohledem, byla navázána spolupráce s rodinami a OSPODem, PČR. Ojedinele jsme také řešili případy přinášení tabákových výrobků a jejich užívání. Nezaregistrovali jsme problémy s poruchami příjmu potravin ani syndrom týraného dítěte, taktéž negativní působení sekt, či projevy rasismu, xenofobie, rizikové chování v dopravě.

Ze zpráv třídních učitelů i pedagogů vyplývá, že nejčastějším problémem zůstává nerespektování dohodnutých pravidel chování a jednání, nekultivované chování, vyrušování ve výuce, zapomínání pomůcek, agresivní chování a násilné chování vůči spolužákům, vulgární vyjadřování, nerespektování pokynů pedagogů, vysoká absence některých žáků s podezřením na skryté záškoláctví.

Významnější či opakované porušování školního řádu bylo následně projednáváno se zákonnými zástupci žáků. Závažnější pochybení žáků byla adekvátně řešena výchovnými opatřeními.

2. Stanovené cíle ŠPS

Hlavním cílem je předcházení rizikovým projevům chování, nicméně v případě výskytu je nutné postupovat dle schválených postupů a realizovat intervenci za dodržení platných legislativních opatření. Na naší škole je vypracován manuál, který určuje adekvátní postup při řešení rizikových projevů chování.

2.1 Dlouhodobé cíle

- Rozvíjet pozitivní školní klima (důvěra, vzájemný respekt, komunikace)
- Vést žáky ke zdravému a aktivnímu životnímu stylu (smysluplné trávení volného času) a ochraně zdraví
- Vést žáky k občanské a právní odpovědnosti za sebe a své jednání
- Vést žáky k vzájemné pomoci a ohleduplnosti
- Podporovat zdravé sebevědomí, vést k správnému sebehodnocení, stanovování si reálných životních cílů, poznávání sebe sama, zvládání stresů a dovednosti řešit problémy bez pomoci návykových látek
- Soustavně prohlubovat a udržovat komunikaci a spolupráci se zákonnými zástupci.

2.2 Střednědobé cíle

Pedagogové:

- Průběžně rozšiřovat odbornou kvalifikaci pedagogů v oblasti prevence rizikového chování žáků, v oblasti práce třídního učitele s třídním kolektivem a řešení konfliktních situací mezi žáky.
- Realizovat preventivní aktivity a programy zaměřené na projevy rizikového chování a informovat o dané problematice.
- Průběžně zjišťovat sociální klima třídy.
- Efektivní výuku podporovat exkurzemi, besedami, návštěvami kulturních a společenských center a akcí.
- Vést žáky k volbě povolání, za tím účelem preferovat výuku pracovního vyučování a pracovních činností jak v povinné části, tak i v oblasti volitelných předmětů.
- Doplnit knihovnu školního poradenského pracoviště odbornými publikacemi.
- Účinnou prevencí a dobrou spoluprací s rodiči předcházet vzniku neomluvené absence.

Zákonní zástupci:

- Podporovat účast a zapojovat rodiny do formálních i neformálních akcí školy.
- Prohlubovat spolupráci se zákonnými zástupci v oblasti forem rizikového chování.

Žáci:

- Zvládat školní práce, rozvoj osobnosti se všemi dovednostmi a schopnostmi, rozpoznat rizikové projevy chování a krizové situace, umět vhodně reagovat na ně.

2.3 Krátkodobé cíle

Stanovené krátkodobé cíle jsou obsahem Minimálního preventivního programu na daný školní rok.

Monitorovat možný výskyt rizikového chování a snažit se včas reagovat na vzniklé situace.

Umět vyhledat a poskytnout pomoc.

3. Způsoby, metody a formy realizace

Primární prevence je zajištěna převážně třídními učiteli, školním poradenským pracovištěm a externími organizacemi. Prevence je založena na vizi naší školy, na vzájemném vztahu škola – ro – žák. Škola se snaží o vzájemnou spolupráci těchto tří složek, protože věří, že je to prevence nejúčinnější. Pořádá besedy, interaktivní programy pro žáky s preventivní tematikou a dle zájmu rodičů se snaží uspořádat i přednášku pro rodiče na vybrané preventivní téma. Další aktivity jsou podrobně popsány v MPP na daný školní rok.

Dále je prevence realizována v jednotlivých předmětech. Nejčastěji v předmětech prvouka, občanská výchova a výchova ke zdraví. Třídní učitelé kladou důraz na pozitivní vztahy ve třídě.

Na prvním i druhém stupni probíhají pravidelné třídnické hodiny.

V rámci nespecifické prevence škola usiluje o sebevědomí a sebeuvědomování žáků, podporu dobrých vztahů, komunikaci a spolupráci, schopnost říci svůj názor, umět podpořit a vyrovnat se se stresovými situacemi a nepodléhat manipulacím.

V rámci specifické prevence škola pracuje cíleně a zaměřuje se na jednotlivé typy rizikového chování. Využívá k tomu interaktivní, prožitkové a sebezkušenostní metody. Aktivity reagují na momentální situace (pozorování, monitoring, diskuse, sociometrie, schránky důvěry, dotazníky)

Akce školy

Škola klade důraz na aktivity podporující dobré vztahy, umožňující seberealizaci a učení se v reálných situacích:

- Školní výlety
- Zotavovací akce
- Kulturní programy (kina, divadla, galérie, knihovny, muzea...)
- Projektové dny
- Nabídka kroužků
- Sportovní akce (soutěže, lyžařský výcvik, plavecký výcvik)

Akce pro žáky i veřejnost – podporující spolupráci rodiny a školy:

- Strašidelná zahrada
- Vánoční dílny
- Jarní tvoření
- Dny otevřených dveří, čtenářské dílny
- Slavnostní zahájení i ukončení školního roku
- Pasování na čtenáře

4. Realizace ŠPS

Všichni pedagogičtí pracovníci dbají, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká. Nedílnou součástí Školní strategie je i Minimální preventivní program, Program proti šikanování a Krizový plán.

Preventivní témata se vyskytují ve vzdělávacích oblastech se zaměřením na:

- společné stanovení pravidel soužití mezi žáky a mezi žáky a pedagogy
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopností komunikovat, diskutovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umět říci „ne“
- navozování příznivého klimatu ve třídě
- začlenění nových žáků do třídy
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci zdravého životního stylu

- základy etické výchovy
- včasné diagnostikování rizikového chování v třídních kolektivech
- umění vyrovnat se s neúspěchem

Strategie školy:

- Vztah učitel – žák
- Skupinová práce
- Projektové vyučování
- Celoškolní projekty
- Komunikace s rodiči
- Pedagogická diagnostika

5. Personální zajištění prevence

5.1. Ředitelka školy – Mgr. Monika Kamradková

- sleduje efektivitu prevence rizikového chování,
- sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole,
- svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů.

5.2. Školní metodik prevence – Mgr. Nikola Henčlová

- vytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci,
- poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům a učitelům informace z oblasti prevence rizikového chování, nabízí zájemcům odborné a metodické materiály,
- navrhuje opatření k odhalování rizik spojených s výskytem záměrného ubližování, agresivity a závislostí, mapuje projevy rizikového chování mezi žáky a navrhuje jejich řešení,
- spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence,
- dokumentuje průběh preventivní práce školy,
- hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

5.3. Výchovný poradce – Mgr. Silvie Lidmilová

- koordinuje aktivity v oblasti prevence
- nabízí učitelům i žákům možnost poradit se o svých problémech

- komunikuje s pedagogy a sbírá podněty v případě výskytu agresivního chování žáků ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, vztahové, rodinné), náhlého i trvalého neúspěchu v učení, obtížné komunikace se zákonnými zástupci, porušování pravidel, krádeži ve třídách
- podává žákům a jejich rodičům informace oblasti z volby povolání, zpracovává přihlášky ke studiu na SŠ
- jedná se sociálním odborem, konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP,
- zajišťuje besedy a exkurze v rámci volby povolání.

5.4. Speciální pedagog – Mgr. Pavla Benatzká, Mgr. Nikola Peršinová

- vyhledává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky sociálně znevýhodněné,
- zařazuje žáky do speciální pedagogické péče,
- poskytuje individuální pomoc žákům při začleňování se a přizpůsobení se školnímu prostředí.

5.5. Školní psycholog – Mgr. Kateřina Polášková

- provádí samostatnou poradenskou, diagnostickou a terapeutickou činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy, služeb speciálního pedagoga mohou využít děti, jejich zákonní zástupci i učitelé, – provádí diagnostiku při výukových a výchovných problémech žáků,
- poskytuje poradenskou pomoc pedagogům při řešení problémů žáků,
- systematicky pečuje o děti s neprospěchem, prevence školní neúspěšnosti,
- věnuje pozornost řešení sociálních konfliktů,
- uskutečňuje konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí.

5.6. Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností,
- učí podle principů a metod v rámci koncepce školy,
- provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy,
- na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření,

- třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace,
- informují školního speciálního pedagoga, výchovného poradce, školního metodika prevence o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálech potíží žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách.

5.7. Výchovná komise

Strategie školy:

- Vztah učitel – žák
- Skupinová práce
- Projektové vyučování
- Celoškolní projekty
- Komunikace s rodiči
- Pedagogická diagnostika

Výchovná komise má za úkol řešit závažnější problémy chování a prospěch žáků, které nebyly vyřešeny, či nedošlo ke zlepšení dané situace v rámci předchozího postupu (opatření třídního učitele, členů ŠPP). Za svůj hlavní cíl si klade důsledně řešit rizikové projevy chování (šikana, záškoláctví, konfliktní jednání, závislostní chování, nekázeň, zhoršený prospěch apod.).

V popředí zájmu výchovné komise je nastavení preventivních opatření k potlačení výskytu rizikových projevů chování. Jejím cílem není pouze udělovat žákům sankce za jednotlivé přestupky, ale též jim pomáhat zvládat jejich vážnější problémy. Výchovnou komisi obvykle tvoří zástupce vedení školy (ŘŠ nebo ZŘŠ), vybraní členové ŠPP a třídní učitel.

6. Financování prevence

Aktivity primární prevence realizované ŠPP jsou zdarma. Ostatní programy pořádané jinými organizacemi budou hrazeny z rozpočtu školy, nebo z příspěvků SRPŠ. Dle potřeby využijeme dotace Primární prevence MMO.

7. Sociální síť spolupracujících institucí

PPP – metodik prevence – Mgr. Lucie Šimečková (733 164 832 – simeckova@pppopava.cz)

sociální pracovnice – Bc. Gabriela Rothova (553 622 768 – rothova@pppopava.cz)

SPC Srdce – Bc. Ivana Celtová (553 626 092 – spcsrdce@zspsoopava.cz)

SVP – speciální pedagog - Mgr. Hana Eleková (770 139 474)

– psycholog - Mgr. Veronika Wranová - 770 139 493

Magistrát města Opavy:

Vedoucí odboru sociálních věcí, vedoucí oddělení SPOD– Mgr. Helena Kozáková (tel. 553 756 649 – helena.kozakova@opava-city.cz)

Kurátor pro mládež – Klára Štěpánková (553 756 648 – klara.stepankova@opava-city.cz)

Martin Lévy (553 756 679 – martin.levay@opava-city.cz)

Protidrogový koordinátor a manažér prevence kriminality – Bc. Dagmar Polášková, Dis (553 756 725 – dagmar.polaskova@opava-city.cz)

Hasičský záchranný sbor – Nrap. Ing. Petra Magerová (950 745 011 – petra.magerova@hzsmsk.cz)

Městská policie – Marek Dýčka (553 756 659 – Marek.Dycka@opava-city.cz)

Policie ČR – Nrap. Bc. Pavla Weinová (727 942 674 – pavla.weinova@pcr.cz)

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

KNIHOVNA PETRA BEZRUČE

8. Vyhodnocení

Jednotlivé školní aktivity se vyhodnocují hned po jejich realizaci. Ke zjišťování třídního klimatu či vztahů mezi žáky jsou používány dotazníky. ŠMP seznámí třídní učitele s jejich výsledky. Při výskytu rizikového chování se případ eviduje a okamžitě řeší.

ŠMP každý rok vyplňuje výkaz pro daný školní rok na stránkách www.preventivni-aktivity.cz

V roce 2025 proběhne vyhodnocení ŠPS za období 2021-2025. Bude analyzován výskyt rizikových projevů chování žáků ve škole za dané období. Dále bude provedeno dotazníkové šetření, ve kterém zákonní zástupci žáků se budou moci vyjádřit k problematice primární prevence na škole.

